

lys&liv

Informasjonblad for Menighetsfakultetet

nr 4 september
2004 70. årgang

: NOKUT GODKJENTE MF SOM VITENSKAPELIG HØYSKOLE – side 2-3

: VOLLEBÆK VIL BLI TEOLOG – siste side

Semesterstart!

40 nye studenter har takket ja til å studere ved fakultetet denne høsten. I forgrunnen Rannveig Lianes (t.v.) som begynner på Bachelor KRL i samtale med Jenny Marie Gamlem som er i gang med studier i Ungdom, kultur og tro.

www.mf.no

Mandag 30. august godkjente NOKUTs styre MF som

«En stor dag for fakultetet»

TEKST: TERJE HEGERTUN FOTO: MARIANNE TORP

Så er spenningen utløst. Mandag 30. august vedtok NOKUTs styre å godkjenne MF som vitenskapelig høyskole. Dermed er prosessen med å bli akkreditert ved veis ende. - Dette er en stor dag for fakultet vårt, fastslår MFs direktør, Finn Olav Myhre.

To tilfredse ledere ved MF, dekanus Gunnar Heiene (l.v.) og direktør Finn Olav Myhre da de mandag 30. august møtte de ansatte med beskjed om at NOKUTs styre hadde godkjent MF som vitenskapelig høyskole.

90 år etter at Kongen i Lov av 16. mai 1913 blir bemyndiget til at «meddele det Teologiske Menighetsfakultet i Kristiania ret til at avholde teologisk embetseksamen», får nå det samme fakultet rett til å bruke betegnelsen «vitenskapelig høyskole». I en kommentar til vedtaket i

NOKUTs styre mandag sier Myhre: - Dette avklarer Menighetsfakultetets plass innen den akademiske verden. Det gir fakultetet enestående muligheter til å utvikle studietilbud som kvalifiserer for tjeneste i kirke, skole og samfunn, og det gir oss muligheter til å bli likebe-

handlet med tilsvarende statlige utdanningssteder ved tildeling av forskningsmidler.

Myhre sier til Lys & Liv at det forplikter også fakultetet til å fortsette sitt kvalitetssikringsarbeid for, som det heter i vedtaket, å leve opp til den tillit som akkrediteringsvedtaket innebærer.

Komiteens vurderinger

Det er en kjent sak at det har vært knyttet spenning til utfallet av saken etter at det ble klart at den sakkynndige komiteen anbefalte overfor NOKUT ikke å godkjenne MF som vitenskapelig høyskole. Komiteen har konstatert at

vitenskapelig høyskole»:

Fakultetet vårt»

fakultetet oppfyller evalueringskriteriene som vedrører de formelle krav til doktorgradsprogrammet i teologi og kristendoms-kunnskap, og at institusjonen har et velkvalifisert forskningsmiljø med høy vitenskapelig produksjon.

Komiteflertallet problematiserte imidlertid sider ved MFs infrastruktur og organisering. Den viste til MFs utstrakte bruk av direkte tilsetning, den satte spørsmålstegn ved forholdet mellom lærerråd og styre, og den hevdet at det i MFs beslutningssystem fantes formelle begrensninger når det gjelder forskningsfrihet og sanksjonsmuligheter overfor nåværende og framtidige tilsatte. Noe som komiteen mente ikke er i overrensstemmelse med forskersamfunnets prinsipper for forskningsfrihet.

Fakultetets svar

I et omfattende tilsvaer påpeker styret ved MF at så lenge privathøyskoleloven eller en kommende felles lov ikke hjemler kravet om utlysning av alle stillinger, kan ikke bruk av direkte tilsetning hindre akkreditering. Det viser også til at kallelse eller direkte tilsetning ikke er uvanlig innenfor universitets- og høyskolesystemet i Norge og internasjonalt, bl.a. for å knytte til seg faglig personale med spesiell kompetanse.

Utviklingen de senere år har imidlertid vist at det er behov for å revidere hele det gjeldende reglement for tilsetning, og her vil MF la forslaget om ny felles lov være retningsgivende og sørge for at den blir utformet i samsvar med loven. Styret har merket seg at lovforslaget åpner for at styret kan foreta ansettelse i

undervisnings- og forskerstillinger uten forutgående kunngjøring, når særlige grunner taler for det.

Når det gjelder lærerrådets rolle, viser styret til grunnregelendringene i 2002 som har avklart kompetanseforholdet mellom styret og lærerrådet. Styret er det ansvarlige organ, men kan be lærerrådet om uttalelse i faglige og læremessige spørsmål, mens lærerrådet ikke har noen kontrollerende funksjon i personalsaker.

Styret avviser NOKUT-komiteens påstand om at det ikke råder forskningsfrihet ved institusjonen og slutter seg til

at de krav og normer for forskningsfrihet som er nedfelt i retningslinjene fra Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) og at disse vil gjelde uavkortet ved fakultetet.

NOKUTs godkjenning

Med bakgrunn i de kriterier som gjelder for akkreditering og MF-styrets presiseringer, anser NOKUT at MF oppfyller de krav som gjelder og besluttet derfor i sitt styremøte 30. august å anbefale overfor departementet at MF gis rett til å bruke betegnelsen vitenskapelig høyskole. Fakultetet bes i tillegg å vurdere hvordan NOKUT-komiteens øvrige anbefalinger følges opp i institusjonens utvikling.

I elitedivisjonen

I en kommentar til vedtaket i NOKUT sier MFs styreleder, utdanningsdirektor Svein Helgesen, at dette er en viktig historisk milepæl for MF.

– Dette er det all grunn til å flagge for. Fakultetet er den første private høyskolen som institusjonsakkrediteres, etter en bred, grundig og kritisk kvalitetsvurdering. Vedtaket betyr en fantastisk anerkjennelse av fakultetets faglige nivå, både når det gjelder undervisning og forskning. MF hører hjemme i den akademiske elitedivisjonen! Den legitimitet og handlefrihet som vedtaket innebærer, bør være en flott inspirasjon til videre faglig og forskningsmessig utvikling, til glede og nytte for både studenter og ansatte på MF, og for kirke og samfunn.

Styreleder ved MF, Svein Helgesen.

Det nye Studentrådet. Fra venstre: Studentpolitisk ansvarlig Gard R. H. Nielsen, studentsekretær Trond Strømme, miljøutvalgsleder Lisa Wendel, avtroppende master-medlem Bård L. Knapstad, faglig leder Frode Granerud, leder Anna Grønvik og påtroppende master-medlem Kristin Graff-Kallewåg. Cand. theol. medlem Anne Margrethe Ree var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Utgiver:

Det teologiske
Menighetsfakultet
Ansvarlige redaktører:
Direktør Finn Olav Myhre
Dekanus Gunnar Heiene
Redaksjonssekretær:
Informasjonsleder
Marianne Torp
lysogliv@mf.no

Lys og Liv er informasjonsbladet til Det teologiske Menighetsfakultet. Med sine 25.000 abonnenter er det et av de største innen kristen presse i Norge. Alle nåværende og tidligere studenter, ledere og medlemmer i foreninger, ledere i samtlige menighetsråd og alle navngitte bidragsytere får bladet gratis tilsendt. Kristne organisasjoner og venner og familie av studenter og ansatte er blant abonnentene. Ved kildeangivelse kan artikler fra Lys og Liv fritt gjengis.

Gaver til MF:

Alle gaver du gir til MF's arbeid kan du trekke fra på selvangivelsen i følge skattelovens paragraf 6-42.

MF tilbyr følgende grader:

- Bachelor i kultur- og samfunnsfag
- Bachelor i teologi
- Master i kristendomskunnskap
- Master i teologi med vekt på metodistisk teologi
- Disiplinbasert Mastergrad i kristendomskunnskap med vekt på kirkelig undervisning (kateketstudiet)
- Erfaringsbasert Mastergrad i kristendomskunnskap
- Cand. theol. (pretestudiet)
- Ph.d. i teologi og kristendomskunnskap

Deltidsstudier i KRL på bachelor og mastergradsnivå samt ex.phil/ex.fac-studier tilbys ulike steder i Norge, bl.a. som videreutdanningstilbud for lærere.

Besøksadresse:

Gydas vei 4, Oslo
Postadr.: Postboks 5144
Majorstuen, 0302 Oslo
Tlf.: 22 59 05 00.
Fax.: 22 59 05 05
Bankgiro: 6039.05.58409
MFs hjemmeside: www.mf.no
Fax til red.sekr/
informasjonskontor:
22 59 05 01

Grafisk produksjon:
th-design, Skårer

Trykk:
Østfold Trykkeri, Askim
Opplag dette nr: 25.000
Neste nr.:
november 2004

En milepæl for MF

Mandag 30. august ble det klart at NOKUTs styre gikk inn for å akkreditere MF som vitenskapelig høyskole. Dette er intet mindre enn en milepæl i MFs historie. Akkrediteringen innebærer at MF nå blir likestilt med statlige institusjoner når det gjelder muligheten for å utforme nye studietilbud innenfor de fagområdene der MF har doktorgradskompetanse; teologi og kristendomskunnskap.

Det var ikke selvsagt at denne prosessen skulle ende så positivt for MF. Riktignok ble første hinder passert greit i fjor høst, da MF som første institusjon i Norge fikk godkjent sitt system for kvalitetssikring. Men da den sakkyndige komiteen kom med sin innstilling i vår, vendte et flertall på fire tommelen ned for MFs søknad om akkreditering. Riktignok fastslo komiteen at MF oppfyller alle de faglige krav som må stilles til en vitenskapelig høyskole, men flertallet hevdet at MF ikke kunne betraktes som en fri forskningsinstitusjon, på grunn av «lærerrådets rolle, slik det fremgår av grunnreglene for MF og ytterligere beskrivelser av lærerrådets holdninger og virksomhet», og på grunn av «kallelse-instituttet i dets nåværende form».

Uttalelsen som MFs styre sendte NOKUT har tydeligvis gjort inntrykk, ettersom NOKUTs styre likevel kunne anbefale at MF får rett til å bruke betegnelsen vitenskapelig høyskole. Fra MFs side ble det pekt på at grunnregelendringen i 2002 og den nye styringsstrukturen som ble innført da, har avklart forholdet mellom lærerråd og styre. Lærerrådet har ikke lenger noen funksjon i personalsaker. Hvis det skulle oppstå slike saker, er det både riktig og godt at lærerne slipper å kontrollere og bedømme en fagkollegas synspunkter. Slik har det ikke alltid vært, men MFs styre pekte på at komiteen her har trukket fram formuleringer som ikke lenger er aktuelle.

Også det andre ankepunktet, at MF har et tilsettingsreglement som baserer seg på kallelse (direkte tilsetting), er blitt

imøtegått. MF hører fortsatt inn under Privathøgskoleloven, og fakultetet har ment at det er legitimt å tilsette ved kallelse, selv om det har blitt stadig mindre brukt. De aller fleste tilsetninger de senere år har skjedd etter utlysning. Men MFs styre har merket seg at forslaget til ny felles lov om universiteter og høyskoler fortsatt gir anledning til å foreta ansettelse uten forutgående kunngjøring «når særlige grunner taler for det», og det er uproblematisk for MF å tilpasse tilsettingsreglementet til en slik lovtekst, når den blir vedtatt.

MFs styre har altså med styrke hevdet at det råder forskningsfrihet ved fakultetet, og for å understreke det, har styret eksplisitt sluttet seg til de krav og normer for forskningsfrihet som er vedtatt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH).

Prosesen som har ledet fram til det lykkelige resultatet, som innebærer at MF er den første ikke-statlige høyskole i Norge som får akkreditering som vitenskapelig høyskole, har vært spennende. Fra fakultetets side undret vi oss over konklusjonen fra komiteens flertall, men vi er desto mer fornøyd med vedtaket i NOKUTs styre. Samtidig skal det sies at prosessen også har ført til en nyttig og nødvendig gjennomtenkning av hva det vil si å være en kirkelig undervisnings- og forskningsinstitusjon i dagens akademiske verden, og derfor gleder vi oss over å ha passert denne milepælen!

Gunnar Heiene
dekanus

... ikke alltid politisk korrekt

Det er en sang som har fulgt meg i hele oppveksten. En sang av Kainos, en norsk gruppe som var med i etterdønningene av Jesus veknelsen på slutten av 70 tallet. Og som barn av foreldre som stod i dette arbeidet, har sangen fulgt meg. Den handler om Jesus.

*Jesus du er revolusjonær
Du bringer fred der den er
brutt
Din revolusjon kommer i
hjertet
Og ikke i systemer.
Jesus du er den du er
Du var
Du er
Du blir*

Ok, det er kanskje en litt «70-talls» måte å beskrive Jesus på. Men allikevel så liker jeg det bildet av ham. Flere av fortellingene om Jesus beskriver han som en som kom med noe radikalt nytt.

En fortelling som ofte blir brukt i søndagskolen, og handler om en fyr som klatret i et tre. Navnet på mannen var Sakkeus, liten av vekst, men stor på svindel. Faktisk litt imponerende at en som var så liten klarte å gjøre seg så upopulær. Men svindel pleier jo å ha den effekten på folk. Så en dag skjer det noe. Sakkeus betaler tilbake det han har stjålet, lurt og tatt fra mennesker. Hva skjedde? Jesus sa en setning «Sakkeus, skynd deg ned! For i dag

vil jeg ta inn hos deg». En setning som snudde livet til Sakkeus opp ned.

Jesus brydde seg ikke om å være politisk korrekt, han visste helt sikkert at folk kom til å rynke på nesen. Dette kan umulig ha vært lurt hvis man ville bevare sitt gode navn og rykte. Allikevel går Jesus mot strømmen og vil ha fellesskap med en overtoller. Jesus elsker synderen Sakkeus. Utsagnet til Jesus får synderen til å vende seg om fra synden. Jesus kommer ikke med en moralpreken, han forklarer ikke hvor slem Sakkeus har vært. Han bare vil være sammen med en fyr som alle hater. Den kjærligheten setter fri. Den kjærligheten revolusjonerer.

*«Jeg
lengter etter en
kirke som forkynner
på en slik måte at
mennesker blir satt
i frihet»*

Slik lengter jeg at vår kirke kan være. Det kan være jeg tar feil, men ofte føler jeg at folk flest rett og slett ikke bryr seg om det kristne budskap. Og det kan vel neppe sies at menighetene har en revolusjonerende effekt på folks liv.

Jeg lengter etter en kirke som forkynner på en slik måte at mennesker blir satt i frihet. At syndere kan vende seg om fra synden.

For å bli slik, tror jeg vi må lære av han som gjorde dette, følge han som gikk til alle og elske han som elsket over evne.

Morten Holmquist er i høst engasjert som fakultetslærer, tilknyttet MFs nye bachelorgrad: Ungdom, kultur og tro.

40 år siden Praktikum

4.-5. juni 2004 markerte praktikumskullet fra våren 1964 sitt 40-års jubileum. Første rekke fra venstre: *Gunvor Lande, Knut Ingebrigtsen, Nils Ingvær Nilsen og Bernt V. Ramslic.* Andre rekke fra venstre: *Gisle Hollekin, Knut Skogrand, Magne J. Bergslid.* Tredje rekke fra venstre: *Kjell Aas, Kjell A. Rugkåsa, Aasulv Lande, Asbjørn Bårnes, Odd Haugen, Sigurd Roiseland og Per Arne Nordbo.*

Gjesteforedrag om dødehavsrullene

Professor George Brooke fra University of Manchester holdt foredrag på MF i begynnelsen av juni. Tema var: *From Bible to Midrash: Understanding Biblical Interpretation in the Dead Sea Scrolls and its Modern Interpreters.*

Besøk fra Hong Kong

Elizabeth Lee var student da Hans Kvalbein var gjesteforeleser ved det lutherske teologiske seminaret (LTS) i Hong Kong 1985-86. Hun deltok i hans kurs og fungerte også som tolk fra engelsk til kinesisk i hans timer. Elizabeth har vært menighetsprest i Kowloon i sentrum av Hong Kong. I mai fikk hun delta i en utvekslingsavtale som Areopagos støttet, og besøkte Giske menighet på Sunnmøre i tre uker. På hjemveien var hun noen dager gjest hos Hans Kvalbein (til høyre) og Po Chu Grønvold (til venstre). På MF satte vi stor pris på hennes farsbesøk i Teitanus, hvor hun også fikk møte andre av MF's gjesteforelesere ved LTS.

Flott sommervær ved semesterstart

Fra venstre: Pål Kr. B. Helmersen som tar mastergrad i kristendomskunnskap og teologistudentene Bent Erik Arnesen og Merethe Homme.

Maria Solheim

Maria Solheims deltaelse i semesteråpningen var svært populært.

Bli kjent-dag

Studenter som hadde meldt seg til emnet Kirkekunnskap og trosformidling var samlet til andakt, orienteringer og presentasjon av emneheftet på Holmenkollen kapell.

Det var satt av egen tid til å bli bedre kjent, hvor hver enkelt kunne fortelle litt om seg selv.

Her er noen av lærerne og studentene som deltok på «Bli kjent dag» på Holmenkollen kapell. Det var teologi og Ungdom, kultur og tro-studenter som var samlet denne dag.

...fordi MF er gjerne

svarte jeg i kirka i sommer da pres. spurte hvorfor menigheten skulle gi kollekt til MF. Siden alle lo, lurte jeg på om jeg hadde sagt noe dumt, og måtte forklare hva jeg mente:

- MF har pusset opp seg selv med interiør som faller under kategorien fancy.
- MF har ansatt unge, ferske og nyutdannede lærere uten tyngre akademiske papirer, men med solid og god erfaring innen ungdomsarbeid.
- MF har satsset på at det nå vokser fram en studentgenerasjon som velger å utdanne seg innen kristent ungdomsarbeid.

Da jeg kom til Gydas vei 4 første gang i år 2000, luktet det institusjon av MF. Interiøret var trist og traust, men det sosiale studielivet holdt humøret oppe. I dag fremstår MF som en trendy og populær skole som ønsker å være best på studiemarkedet.

Jeg tar meg i å sende misunnelige blikk på førstesemesterstudentenes timeplan der fagene heter «Kultur-analyse», «Ungdomslederen» og «Kirkekunnskap, spiritualitet og trosformidling».

Det er vel litt vågalt av MF å satse så mye ressurser på en studentgenerasjon som kanskje mer enn noen gang kjennetegnes av impulsivitet og rastløshet? Er det noen som er usikre for tida, er det de helt ferske studentene. Men er det noe som er sikkert, så er det at disse studentene vil hjelpe menigheter til å leve misjonerende.

Det er nesten så jeg vurderer å bli førstesemesterstudent igjen.

Lykke til med studiene!

Anne Margrethe Ree, studentrepresentant i Fagråd for cand. theol og master

40 år siden Prakti- kum

4.-5. juni 2004 markerte praktikumskullet fra våren 1964 sitt 40-års jubileum. Første rekke fra venstre: *Gunnør Lande, Knut Ingebrigtsen, Nils Ingvar Nilsen og Bernt V. Ramslie.* Andre rekke fra venstre: *Gisle Hollekim, Knut Skogrand, Magne J. Bergslid.* Tredje rekke fra venstre: *Kjell Aas, Kjell A. Rugkåsa, Aasulv Lande, Asbjørn Bärnes, Odd Haugen, Sigurd Røiseland og Per Arne Nordbo.*

Gjesteforedrag om dødehavsrullene

Professor George Brooke fra University of Manchester holdt foredrag på MF i begynnelsen av juni. Tema var: From Bible to Midrash: Understanding Biblical Interpretation in the Dead Sea Scrolls and its Modern Interpreters.

Besøk fra Hong Kong

Elizabeth Lee var student da Hans Kvalbein var gjesteforeleser ved det lutherske teologiske seminaret (LTS) i Hong Kong 1985-86. Hun deltok i hans kurs og fungerte også som tolk fra engelsk til kinesisk i hans timer. Elizabeth har vært menighetsprest i Kowloon i sentrum av Hong Kong. I mai fikk hun delta i en utvekslingsavtale som Areopagos støttet, og besøkte Giske menighet på Sunnmøre i tre uker. På hjemveien var hun noen dager gjest hos Hans Kvalbein (til høyre) og Po Chu Grønvold (til venstre). På MF satte vi stor pris på hennes lunsjbesøk hos dekanus, hvor hun også fikk møte andre av MFs gjesteforelesere ved LTS.

Flott sommervær ved semsterstart

Fra venstre: Pål Kr. B. Holmersen som tar mastergrad i kristendomskunnskap og teologistudentene Bent-Erik Arnesen og Merethe Homme.

Maria Solheim

Maria Solheims deltakelse i semesteråpningen var svært populært.

Bli kjent-dag

Studenter som hadde meldt seg til emnet Kirkekunnskap og trosformidling var samlet til andakt, orienteringer og presentasjon av emneheftet på Holmenkollen kapell.

Det var satt av egen tid til å bli bedre kjent, hvor hver enkelt kunne fortelle litt om seg selv.

Her er noen av lærerne og studentene som deltok på «Bli kjent dag» på Holmenkollen kapell. Det var teologi og Ungdom, kultur og tro-studenter som var samlet denne dagen.

...fordi MF er gjerne

svarte jeg i kirka i sommer da presten spurte hvorfor menigheten skulle gi kollekt til MF. Siden alle lo, lurte jeg på om jeg hadde sagt noe dumt, og måtte forklare hva jeg mente:

- MF har pusset opp seg selv med interiør som faller under kategorien fancy.

- MF har ansatt unge, ferske og nyutdannede lærere uten tyngre akademiske papirer, men med solid og god erfaring innen ungdomsarbeid.
- MF har satset på at det nå vokser fram en studentgenerasjon som velger å utdanne seg innen kristent ungdomsarbeid.

Da jeg kom til Gydas vei 4 første gang i år 2000, luktet det institusjon av MF. Interiøret var trist og traust, men det sosiale studielivet holdt humøret oppe. I dag fremstår MF som en trendy og populær skole som ønsker å være best på studiemarkedet.

Jeg tar meg i å sende misunnelige blikk på førstesemesterstudentenes timeplan der fagene heter «Kultur-analyse», «Ungdomslederen» og «Kirkekunnskap, spiritualitet og trosformidling».

Det er vel litt vågalt av MF å satse så mye ressurser på en studentgenerasjon som kanskje mer enn noen gang kjennetegnes av impulsivitet og rastløshet? Er det noen som er usikre for tida, er det de helt ferske studentene. Men er det noe som er sikkert, så er det at disse studentene vil hjelpe menigheter til å leve misjonerende.

Det er nesten så jeg vurderer å bli førstesemesterstudent igjen.

Lykke til med studiene!

Anne Margrethe Ree,
studentrepresentant
i Fagråd for
cand. theol og
master

Trygve Tyreid - rett fra MF til feltpresttjeneste:

Dette er kirkelig ungdom

– Jeg opplever stor velvilje for tjenesten som feltprest. Den er mer «selvsagt» her enn i det sivile samfunnet, og en del av kirkens ungdomsarbeid.

Det sier Trygve Tyreid (25). I januar begynte han som vernepliktig feltprest på Heistadmoen ved Kongsberg. Der skal han være ett år, og tror selv han vil slutte motvillig rundt nyttår.

– Å være feltprest innebærer en stor grad av frihet i tjenesten. Jeg har fast gudstjeneste en kveld i uken - med påfølgende vaffeltreff, noen personalmøter og etikkundervisning for rekruttene. Ellers er det mye opp til meg selv. Det gjelder å engasjere seg, og min erfaring er at det blir godt mottatt.

Oppsøkende virksomhet

– Det blir på en måte oppsøkende virksomhet?

– Ja, enhver preste-tjeneste er vel oppsøkende, men denne er kanskje det i særlig grad. Jeg pleier å ta en runde og hilse på både de vernepliktige og andre ansatte. Folk vet jo hvem man er etter hvert. Ellers er det jo veldig givende å være med på øvelser i felten. Jeg passer på å gjøre akkurat det

Cand. theol. Trygve Tyreid utenfor vaktstasjonen på Heistadmoen ved Kongsberg.

domsarbeid!

samme som de andre, bære samme antall kilo for eksempel, selv om jeg strengt tatt har en høyere grad og kunne sluppet. På disse øvelsene holder jeg også en feltgudstjeneste. Det er en fin opplevelse, der det store flertall går til nattverd. Jeg tror det kjennes fint å kunne få et avbrekk og gjøre noe helt annet. Det er på disse turene en skjønner at det er få forunt å komme så tett innpå dem en er prest for; en både sover i telt og spiser sammen flere dager i strekk. Da er min jobb først og fremst å være tilstede. Så blir det gjerne noen uformelle samtaler etter hvert. Vi kan snakke om alt mulig og har det mye moro.

Relevant?

– Er en slik tjeneste som din relevant for senere prestetjeneste?

– I aller høyeste grad. Jeg pleier å si at forsvaret er en god presteskole. En møter et tverrsnitt av befolkningen og får innblikk i mye allmenn livsproblematiske gjennom samtaler med rekruttene. Mange, særlig i starten av oppholdet, har behov for å snakke med presten, og det er en viktig erfaring som både utfordrer og inspirerer.

Slik sett føler jeg at jeg blir godt utrustet for senere tjeneste, ikke minst hva forkynnelsen angår. Det er en utfordring å gjøre budskapet livsnært til mennesker i en viktig fase av livet. Tjenesten er utpreget folkekirkelig; en treffer så mye forskjellig folk.

– Var overgangen fra MF til forsvaret stor?

– Overgangen gikk veldig greit. Jeg var motivert

for å begynne å jobbe her, det hadde nok sitt å si. Det var lite fokus på feltpresttjenesten under utdanningen; den ble knapt nevnt. Derfor visste jeg ikke så mye hva jeg gikk til, men jeg har trivdes fra første dag. Egentlig tror jeg overgangen til å bli menighetsprest ville vært enda større.

Faglig ballast

Ellers er jeg veldig takknemlig for den faglige ballasten jeg fikk med meg fra MF, og jeg hadde seks og et halvt gode år ved fakultetet. Samtidig ser jeg i ettertid at det for meg var helt nødvendig å ha kontakt med en lokal menighet mens jeg studerte. For øvrig tar jeg noen «presteoppdrag» utenfor leiren også. Jeg både taler og deltar ved andre begivenheter når det passer seg. Det blir ikke så mange dåpsgudstjenester her i leiren, humrer Trygve.

– Hvordan er egentlig opplegget for gudstjenester her i leiren?

– Her har vi gudstjeneste hver onsdag kveld. Der er det som oftest de som oppfatter seg som kristne som moter opp. Men på vaffeltreffet etterpå - som vi har i samme rom som kapellet - dukker langt flere opp. Sist uke var vi nærmere seksti personer. Dermed får kvelden på en måte to retninger. En tradisjonell tilnærming med gudstjeneste og en annen mer uformell side der vi skaper en bredere kontaktflate. Det har vist seg å være en populær kombinasjon som fungerer fint.

– Men du har annen undervisning også?

– Ja, jeg har fast etikkundervisning for alle rekruttene. Det er et type forum som en ikke har ellers i kirken. Derfor er det å drive etikkundervisningen for så mange unge voksne mennesker en unik mulighet. Etisk bevisstgjøring i forsvaret er jo alltid aktuelt, men kanskje særlig etter det vi har sett av fangemishandling i Irak. Jeg prøver å få rekruttene med på diskusjon, få dem til å ta stilling til konkrete problemstillinger, ikke bare drive tavleundervisning. Spesielt i møte med den type tematikk tror jeg det er viktig at tilhorerne får bli en aktiv del av undervisningen. Ellers kan ting fort gå inn det ene øret og ut det andre. For meg er denne undervisningen en lærerik erfaring, og jeg oppfatter timene som populære også blant rekruttene.

Kirkens ungdomsarbeid

– Hvordan ser du på tjenesten fra et kirkelig perspektiv?

– Jeg oppfatter meg selv som en del av hele Norges prestetjeneste, så absolutt. Selv om vi holder til i en militærleir, jobber jeg jo egentlig i kirkens ungdomsarbeid. Jeg holder kontakt med andre prestekolleger og vet at jeg skal inn i en vanlig menighetstjeneste om ikke lenge.

Men det er viktig for meg å si at kirken i forsvaret ikke er noen annen enn kirken i det sivile samfunn, selv om selvfølgelig noen av oppgavene er ulike og helt enestående her. Men budskapet er jo det samme, avslutter Trygve Tyreid.

Utsnitt fra gamle Efesus, med handelstorget og Celsos-biblioteket.

Etterutdanningskurs med dybdestudium av Efesus

«Måtte han gi deres hjertes øye lys» (Ef 1,18). Det er mål for mange prekener. Mange har vært på studietur fra nord til syd i Hellas eller på reise gjennom deler av Tyrkia. MFs etterutdanningsuke for prester og andre kirkelig ansatte nå i høstferien 2004 har gjort et nytt grep med å konsentrere seg om Efesus og bruke dybdetid på ett sted og ett skrift der.

Efesebrevet kan meget vel være et av de mest innflytelsesrike dokumenter som noen gang er skrevet - dets lille størrelse tatt i betraktning. Det er hele 18 prekenekster fra Efesebrevet i kirkeåret, pluss også 8 fra parallellbrevet til Kolossae.

Efesebrevet er blitt beskrevet som «Det nye testaments Sveits», både fordi det er så lite og fordi det har noen av de høyeste toppene. Kanskje var det opprinnelig skrevet til Laodikea? (jf. Kol 4,16) Om man skulle velge ut én by å undersøke urkristendommens tidlige historie ut fra, er Efesos en meget spennende kandidat. Her virket Paulus i mer enn to år. Byen var stor i antikken, og sentral i provinsen Asia (jf. Apg 19,10).

Her ble spørsmålet om kristendommens spredning, utvikling, kår og kontekstualisering i den gresk-romerske verden videre reflektert. Efesos er i forskningsfronten, og etter hver svært godt utgravet og dokumentert. Bare få dager etter utlysningen i vår ble dette kurset fulltegnet med de 30 deltakerne som det var plass til. Studieturen ledes av professor Oskar Skarsaune og forskningsleder Nils Aksel Rosæg. På kurset bidrar også deltakerne selv i prekenverksteder, aktualiseringer og refleksjoner.

Sverre Bang og Anne Pettersen blir sokneprester i Oslo:

Til nye oppgaver

Både Anne Pettersen og Sverre Bang forlater sine stillinger ved MF og blir sokneprester i Oslo. Anne i Voksen og Sverre på Bekkelaget. I denne samtalen med Lys og Liv snakker de om forholdet mellom å jobbe i menighet og å være ansatt ved MF. – Begge deler beriker hverandre, er de enige om.

Anne var res.kap. i Brandbu menighet i tretten år før hun ble praksisleder ved MF. Sverre på sin side hadde tretten års fartstid som kapellan i Nordstrand menighet.

– Har en slik bakgrunn vært viktig for jobben ved MF, Sverre?

– I aller høyeste grad. Jeg ble nok kalt til tjeneste som studentprest nettopp på bakgrunn av den menighets erfaring jeg hadde hatt. MFs studentprest får på den måten en menighetsprofil. Selv om forskjellene fra en menighetstjeneste er åpenbare - ved MF jobber en jo primært med studenter – så ligger menighetsarbeidet som et forbilde som det er verdt å prøve å etterleve, også ved et lærested.

– Også jeg betrakter min bakgrunn fra menighetsarbeidet som viktig for den jobben jeg har hatt ved MF, sier Anne. – Som praksisleder har det vært min oppgave å veilede studentene i forhold som har med den utøvende prestedtjenesten å gjøre. Det er klart at ens egne erfaringer og ens egen identitet som prest blir viktig i en sann rolle. Ja, jeg vil si det har hatt en helt avgjørende betydning for den jobben jeg har hatt ved fakultetet.

– Hva har vært mest givende ved å jobbe ved MF?

– Det har vært en gave å kunne få lov

til å jobbe med så mange flotte studenter, sier Anne. – Både det å kunne dele erfaringer sammen med studentene og å kunne ha mulighet til å reflektere over egne presteerfaringer. Jeg har fått masse inspirasjon av å jobbe så tett sammen med studentene. De har en slik ungdommelig glød over å skulle ut i tjeneste – og det smitter! På den måten har jeg fått mange nye impulser som jeg nå tar med meg inn i en ny prestedtjeneste.

Samarbeid med prestekolleger

Noe annet jeg vil fremheve er det gode samarbeidet og velviljen fra prester rundt i landet. Da tenker jeg spesielt på alle veiledere for studenter ute i praksis. Det har vært flott å se den arbeidsinnsats som legges ned for å ta imot studentene. Jeg har fått innblikk i de høyst ulike forhold som prester jobber under. På tross av stor arbeidsbyrde gjør veilederne våre en kjempetviktig og uvurderlig jobb for å utdanne nye prester.

– Hva har gitt deg mest i jobben ved MF, Sverre?

– På det personlige plan vil jeg si at alle samtalenene med studenter – det har vel blitt nærmere to tusen sjelessorgsamtaler – har gitt meg en ny og dypere forståelse av hvor forskjellige mennesker er. Jeg forstår mer av hvor individuelle våre liv er. Ikke minst har jeg sett betydningen av veiledning, og hvor avgjørende den kan være for mange studenter. Alle samtalenene har etterlatt sterke inntrykk som jeg ikke går upåvirket fra; møtene har formet min egen personlighet, troen min og tjenesten som prest.

Jeg har også fått en ny overbevisning om hvor viktig MF er for kirken. En forståelse som jeg ikke hadde verken som student eller prest. Kirken er helt avhengig av MF, det er jeg helt sikker på.

Flotte arbeidere til kirken

Både Sverre og Anne snakker varmt om gleden av å følge studentene gjennom flere år i studiet. – Det er fascinerende å se hvordan studentene modnes i løpet av studietiden, sier Anne. – Fra de står litt usikre i døren ved MF og helt til

ordinasjonen. Da har vi vært med på en viktig fase i livene deres, og den har det vært et privilegium å kunne følge på nært hold. Spesielt ordinasjonene er sterke opplevelser. Kirken får stadig nytt påfyll av prester og kateketer, sier Anne.

– Blir det vanskelig å slutte?

– Både ja og nei, sier Sverre. – Det er mye jeg kommer til å savne. Samtidig gir fasen mellom to tjenester tid til å reflektere over ens egen rolle. Det er mange som kommer litt overasket og spør om jeg virkelig skal slutte ved MF. Men min dypeste identitet har hele tiden vært at jeg er prest, og tanken har alltid vært at jeg skal tilbake til en tjeneste utenfor MF. Men da er det viktig å huske på at MF ikke er til for seg selv; MF er til for kirken. Og, vidt forstått, MF er til for alle mennesker som har en eller annen relasjon til kirken. Så målet er hele tiden å jobbe for kirken, enten som bakspiller på et fakultet, eller som utøvende prest i en menighet.

– Samtidig er virkeligheten kirken møter alltid i forandring, derfor er det viktig med regelmessig påfyll av medarbeidere utenfra. Slike utskiftninger bringer inn mennesker med nye briller og innspill som er viktige for fakultetet, mener Sverre.

Berikende samvirke

Det å ha levd så tett innpå et godt faglig miljø i disse årene, er noe de begge vil huske tilbake på med begeistring. – MF er et sted hvor teori og praksis går hånd i hånd, og hvor det ene beriker det andre, sier Anne. – Her får en mye faglig input, og veien til faget er kort. Det er helt sikkert noe jeg også vil benytte meg av når jeg slutter.

Sverre peker på opplevelser fra andakts- og gudstjenestelivet ved fakultetet. – Den delen av virksomheten ved MF involverer veldig mange. Der ser en også gleden over å forkynne fra mange av de som til daglig jobber med de rent faglige sidene av teologien. Og det har vært veldig flott, avslutter Sverre.

Studentprest Sverre Bang og praksisleder Anne Pettersen avslutter i høst sine funksjoner ved MF og blir sokneprester på henholdsvis Bekkelaget og Voksen.

«Men min dypeste identitet har hele tiden vært at jeg er prest, og tanken har alltid vært at jeg skal tilbake til en menighetstjeneste. Det er viktig å huske på at MF ikke er til for seg selv; MF er til for kirken»

Avtroppende studentprest Sverre Bang

Høstsemesteret er i gang:

450 nye studenter

Allerede 11. august dro MF det nye semesteret i gang på tradisjonell måte. Pr. dags dato har 450 nye studenter svart ja til å studere ved fakultetet. Tilsammen har MF omlag 900 studenter.

– Tendensen er at vi opprettholder et høyt studenttall og har stabilisert oss på omlag 450 nye

studenter årlig. I tillegg kommer et tilsvarende antall studenter som allerede er inne på våre ulike studiegrader, sier undervisningssjefen på MF, Øystein Lund.

– Vi ser dessuten at vi har klart å flytte deler av studentmassen over fra deltids- til heltidsstudenter etter at KRL-markedet for deltidsstudier har tørket noe inn.

– Hvilke studieretninger har det vært størst interesse for i høst?

– Vi har noe økning i KRL-fagene og har hatt god studenttilgang til det nye bachelorløpet «Ungdom, kultur og tro» og «Tverr-kulturell kommunikasjon». Det samme gjelder den erfaringsbaserte masteren i fagdidaktikk og studiene i pentekostal teologi.

– Hva med profesjonsstudiet i teologi?

– Vi har omlag 20 nye søkere til teologiløpet. Det er imidlertid signaler som tyder på at den nye ungdomsbacheloren vil komme til å ha en rekrutteringseffekt i retning av profesjonsstudiet. Det skal bli spennende å se om vi kan få en slik effekt av de nye studietilbudene som vi har lansert. De som velger en slik løsning, vil da få ett år lengre studietid. Andre kan i stedet velge å ta en toårig mastergrad.

Hva det nøyaktige studenttallet blir, vet imidlertid verken Lund eller konsulent Claudia S. Talgo i studieadministrasjonen før langt ute i september når semesteravgiften er betalt.

TEKST: TERJE HEGERTUN FOTO: MARIANNE TORP

Den nye undervisningssjefen på MF, Øystein Lund, informerer nye studenter om de aktuelle studietilbudene ved fakultetet.

Sentrale aktører under semesteråpningen, dekanus Gunnar Heiene og påtroppende studentprest, Elisa Stokka som talte i gudstjenesten.

En del av de nye MF-studentene deltok under semesteråpningen 11. august. Her fotografert utenfor MF-bygget i Gydals vei 4. Foto: Arne Støvset Gjone.

Festskrift til Lars Østnor

■ I anledning 65 årsdagen fikk professor Lars Østnor ved semesteråpningen overrakt festskriftet «*Etikk, tro og pluralisme*». Professor Kjell Olav Sannes som har ledet redaksjonsarbeidet, overrakte festskriftet. Redaksjonen har i tillegg bestått av Gunnar Heiene, Svein Olaf Thorbjørnsen og Harald Hegstad. Artiklene er skrevet slik at de kan leses av alle interesserte, og flere av dem inngår i et spesielt undervisningstilbud som Østnor skal ha dette hostsemesteret.

Lars Østnor (bildet) sa i sin takketale at han kjente seg beæret over å bli hedret med et festskrift. Han takket redaktorene for arbeidet som har vært nedlagt og for at redaksjonen har lyktes med å få dyktige bidragsytere til å skrive om emner han selv har vært opptatt av. Han rettet også en takk til Fagbokforlaget og forlagsredaktør Margrethe W. Berglyd.

– I dag starter jeg mitt semester nr. 67 ved Menighetsfakultet. Jeg er åpenbart en av veteranene! kunne Lars Østnor konstatere.

Kunsten som his

Hvorfor er kunstneriske uttrykk interessante objekter for teologisk forskning?

*Av stipendiat
Merethe Roos*

Merethe Roos er stipendiat på MF, tilknyttet seksjon for kirkehistorie

Jeg er ansatt som stipendiat ved MF for å drive forskning i skjæringspunktet mellom teologi og musikkvitenskap. I prosjektet mitt skal jeg studere hvorvidt den musikk som fremføres i salongene i København reflekterer de religiøse strømninger som finnes i omgivelsene. Som et slags faglig hybrid som involverer et eller flere kunsthøgskoler, mitt doktorgradsprosjekt seg inn i en trend som gjør seg gjeldende både her i landet og internasjonalt. Den økende oppmerksomhet for denne type arbeider har på nasjonalt plan nedfelt seg i læreplaner på grunnskolenivå, så vel som gjennom studietilbud og studieplaner ved universiteter og høyskoler. Det er grunn til å anta at denne interessen reflekterer en bevissthet rundt de kunstneriske uttrykk som reflekterer av historisk kunnskap. De er speilbilder av sin tids strømninger, og forskning på og studier av den religiøse kunst kan medvirke til å belyse nye sider ved vår kulturelle historie. Dermed kan slike studier ses som viktige bidrag til økt viten innen flere fagfelt, og til å knytte ulike fag og fagtradisjoner nærmere hverandre.

Figuranter

De kunstneriske uttrykk reflekterer av konteksten – og dermed: kunsten som historieforteller og et studieobjekt som kan fortelle oss hvordan forståelse av tro og tanke er i utvikling – kan ses gjennom en rekke figuranter fra musikkhistorien. Her vil jeg trekke frem to eksempler som på hver sin måte er representative for sin tid.

Johann Sebastian Bach (1685 – 1750) er kanskje den komponist som har vært gjenstand for størst oppmerksomhet fra teologisk hold. Dette kan knyttes an til flere fakta. Med sine 200 kantater, 17 messer og tallrike pasjoner og oratorier, fremstår han som en av tidenes mest produktive komponister av musikk med religiøs tekst – komposisjoner som har gått inn i historien som absolutte mesterverker. En rekke av disse verkene er komponert for bruk i kirkelige sammenhenger, først og fremst under hans virke som kantor ved Thomaskirken i Leipzig (1723 - 1850), men også som musikalsk leder hos flere Luther-vennlige statsoverhoder. Født i Eisenach i 1685 befinner Bach seg også i samme by som Luther i 1521 – som fange på Wartburg – oversatte Bibelen til tysk. Sammenhengen mellom et høyt antall sakrale verker og tydelig profilerte teologiske omgivelser har naturlig nok vakt musikkinteresserte teologers (og teologi- og kulturhistoriske musikologers) interesse.

En rekke forskere har påpekt at Bachs religiøse verker kan regnes som parallell det samtidige gudstjenestelivets preken, og homilier av Johann Arndt, Johann Olearius, Heinrich Müller og Martin Moller utgjør en vesentlig del av komponistens kontekstuelle referanseramme. Man har vist at teologien i disse prekenene speiles i komponistens tonespråk så vel som i de tekster som han anvender. Gjennom sine komposisjoner uttrykker Bach dermed mening som er i overensstemmelse med de teologiske omgivelser. Dette ser man ikke minst i et verk som Matteuspasjonen (BWV 249), hvor komponisten er tydelig påvirket av den samtidige luthertradisjonens mystikkresepsjon. Et sentralt bilde fra denne tradisjonen er den troendes sjel sett som brudgom og Kristus

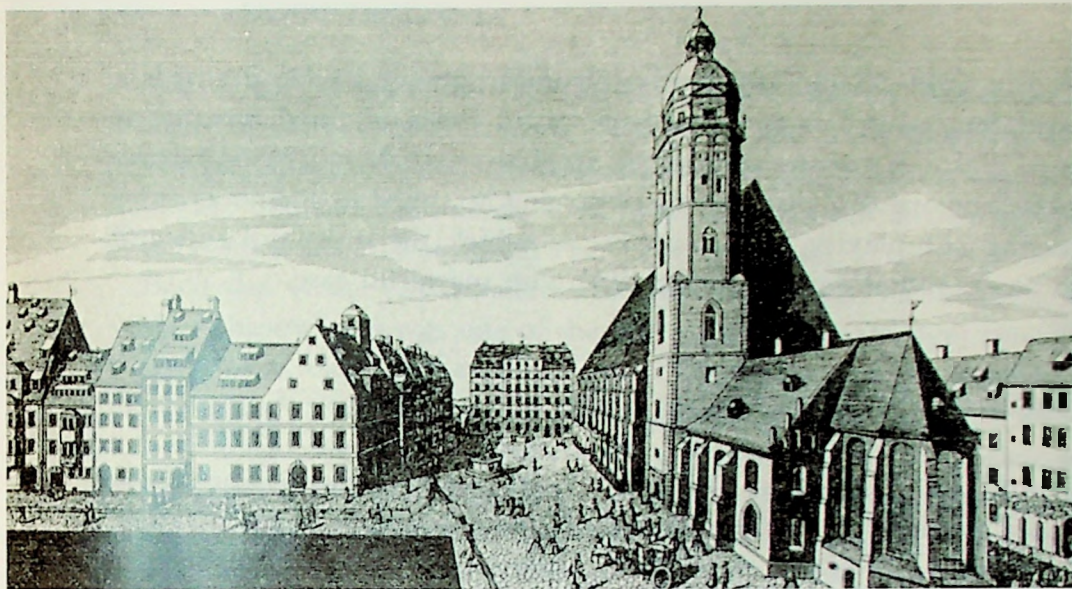
Johannes Brahms, fotografert rundt 1856.

som brud, hvor bruden bærer bildet av den elskede i sitt hjerte; Kristus som korsfestet. Det er i overensstemmelse med dette at Matteuspasjonens teologiske høydepunkt omsluttet av satser som skildrer et bilde av frelsens fysiske plass i den troendes hjerte. Gjennom slike tendenser kan Bachs musikk ses som et musikalsk tilsvar på samtidens teologiske bevegelser; den er skrevet for kirkelig bruk og er ladet med teologisk mening som samsvarer med sin kirkes lære.

Nye uttrykksformer

I århundret som følger etter Bachs død, endres den institusjonelle kirkens plass i samfunnet. Utvikling, modernisering og opplysning stiller kristendommens trossannheter overfor vesentlige utfordringer, og generelt vokser det fram en kritisk innstilling overfor den tradisjonelle kirke. Samtidig finner religionen nye uttrykksformer, løst fra dogmatikk og liturgi, og lagt hen til den subjektive opplevelse og erfaring.

torieforteller

Thomaskirken i Leipzig, hvor Johann Sebastian Bach arbeidet som kantor fra 1723.

Spørsmålet om hva religion er, synes i økende grad å bli et langt mer komplisert anliggende.

Forflytningen av religionen fra den offentlige til den private sfære gir også den religiøse musikken nye vilkår. Begrepet «religiøs musikk» kan nå ikke lenger defineres ut fra de verker som komponeres for det kirkelige rom, men religiøse aspekter tematiseres og speiles i musikk som er skrevet for andre – og typiske «sekulære» - sammenhenger. Grensene mellom «sakral» og «sekulær» flyter dermed i langt større grad enn tidligere over i hverandre.

Et eksempel på at det 19. århundrets musikk speiler en religiøs modernisering ser man ikke minst hos Johannes Brahms (1833 – 1897). I Ein deutsches Requiem (op. 45) flytter han requiemmesse fra kirkerommet og over i konsertsalen. Samtidig ser man i dette verket en eliminasjon av kristendommens trossannheter – og mest dramatisk: Kristi

død og oppstandelse – som forutsetning for menneskets frelse. Imidlertid er ikke denne reduksjonen av et tradisjonelt kristent trosinnhold nødvendigvis uttrykk for en teologisk reduksjonisme.

Kunsten som kilde

Gjennom hele livet viser Brahms stor oppmerksomhet og interesse for den tyske litterære tidligromantikk, og denne interessen preger også komponistens omgivelser og nærmeste vennekrets. Den tyske litterære tidligromantikk kjennetegnes blant annet av en åpen og udogmatisk religionsforståelse, hvor religionen defineres uavhengig av den institusjonelle kirke og den etablerte kirkelære. Som fornuftsvesen er mennesket fanget i det endelige, og dets befrielse skjer gjennom en inderlig forening med guddommen. Samtidig ser man kunsten som en kilde til den religiøse erfaring, slik at kunstneren blir profet og for-

midler av det guddommelige. Med et fokus på den inderlige religionserkjennelse står pietistiske anskuelser i sentrum for disse dikternes orientering, og i særlig grad kan man peke på bånd til den unge Zinzendorfs teologi. I lys av tidligromantikken religiøse individualisme vil det være grunn til å forvente en ikke-dogmatisk og ikke-konfesjonell religiositet, samtidig som man kan tillate individuelle friheter i forhold til den kristne lære. Ser man Brahms' verk ut fra en slik tenkning, føyer han seg inn i en tradisjon hvor trosinnholdet har en ganske annen utforming enn i Bachs samtid.

Forskjellene mellom Bach og Brahms er gode eksempler på hvordan kunsten – og i dette tilfellet musikken – kan fremstå som historiefortellere. Denne forskjellen belyser også en viktig grunn til at de ulike estetiske uttrykk i økende grad blir regnet som interessante for teologiens historie.

Ronald Mayora Ochoa fra Venezuela og Kirsten Kunz fra Tyskland i samtale under den første Internasjonale Coffee-Hour-samlingen på MF i høst.

Flernasjonalt på MF

■ Også dette semesteret har Menighetsfakultetet en rekke studenter fra andre kontinenter. Marie Luise Diehl er internasjonal konsulent og tilrettelegger for de internasjonale studentene. Det gjelder arbeidet med å etablere kontakt mellom internasjonale menigheter i Oslo og de internasjonale studentene.

Følgende studenter fra andre land studerer ved MF dette semesteret:

Fra Tanzania:
Moses Ahobokile Nwaka,
Judith Kailo Kajallah

Fra Etiopia:
Kibreab Benti,
Lemma Desta

Fra Kenya:
Hamilton Timothy Shihemi

Fra Thailand:
Prakich Treetasayuth

Fra Venezuela:
Ronald Mayora Ochoa

Fra Latvia:
Vija Esenberga,
Gints Kronbergs

Fra Ungarn:
Anett Török

Fra Estland:
Mari Tampuu

Fra Tyskland:
Carsten Brall,
Manja Grabner,
Kirsten Maria Chr. Kunz
Johannes Schöppach
Dorothee Ziller,
Donota Schlosser

Sidsel Lied om elever og livstolkningspluralitet:

Første disputas i KRL-faget

Cand. philol. Sidsel Lied fra Hamar disputerte for Ph.D. - graden i kristendom 26.-27. august. Dette er den første disputasen på MF som spesielt dreier seg om KRL-faget. Lied 1. lektor ved høyskolen i Hamar og temaet var «Elever og livspluralitet i KRL-faget».

Cand. philol. Sidsel Lied fra Hamar holdt sine doktorgradsforelesninger på MF 26. august. Her flankert av forskningsleder Nils Aksel Rosæg (l.v.) og KRL-professor Peder Gravem som også har vært veileder.

TEKST: TERJE HERTUN FOTO: MARIANNE TORP

Torsdag 26. august foreleste Lied over oppgitt emne: «Forholdet mellom elev og lærer i KRL-faget». Dette ble fulgt opp av den andre prøveforelesningen over selvvalgt emne: «Avtradisjonisering, sameksistens eller avsekularisering? Om forståelse av livstolkningsstradisjonens plass i dagens samfunn, og følger for skolens religionsundervisning».

Fredag 27. august forsvarte doktoranden offentlig sin avhandling «Elever og livstolkningspluralitet i KRL-faget - mellomtrinnsselever i møte med fortellinger fra ulike religioner og livssyn». Opponenten var professor dr. Lars Sigfred Evensen fra

Trondheim og professor dr. Sven G. Hartman fra Stockholm. Bedømmelseskomiteen har dessuten bestått av professor dr. theol. Sverre Dag Mogstad.

Et hovedperspektiv i avhandlingen er hvordan elever bruker fortellinger fra ulike religioner og livssyn som de møter i KRL-faget i utviklingen av sin egen identitet. Bruker de fortellinger fra egen tradisjonsbakgrunn annerledes enn de bruker fortellinger fra andre tradisjoner?

Det aktuelle bakgrunnspektivet for avhandlingen er minoritetsforeldrenes reaksjoner på innføringen av det obligatoriske KRL-faget. De

var redde for at barna deres skulle miste sin religiøse identitet i møte med det livssynsmangfoldet som preget KRL-faget. Hvordan påvirker dette deres livstolkning?

Bl.a. ved hjelp av dialogtenkningen til den russiske kulturfilosofen Mikhail Bakhtin betrakter Lied livstolkning som noe som ikke kan overføres fra en person til en annen som en statisk størrelse. Enhver må skape mening og sammenheng i det de erfarer og lærer; i interaksjon med sine omgivelser.

Noen av Lieds konklusjoner er at elevene fra de to mellomtrinnsklasser i Mjøsområdet som var hennes informanter bruker fortelling-

er som de møter i KRL-faget som *dialogpartnere*. De bruker dem til å finne ut hva de tenker og mener om spørsmål og problemstillinger innenfor religion og livssyn, og til å finne *sin* plass i den kulturen de selv hører hjemme.

Fortellingene brukes som inspirasjon til og utgangspunkt for arbeidet med egen identitet. Derimot er det i møte med fortellingene fra egen tradisjonsbakgrunn at de reiser de mest eksistensielle spørsmålene og debattene. Materialet viser også at selve hverdagsvirkeligheten til informantene er tydelig til stede og fungerer som premissleverandør i arbeidet med å utforme og danne den religiøse identitet.

Carl Fr. Wisløff - til minnne

Professor dr. theol. Carl Fr. Wisløff er gått bort i en alder av 95 år. Som hans student og senere kolleger ved Menighetsfakultetets seksjon for kirkehistorie, er det først og fremst hans gjerning som lærer i kirkehistorie vi her vil minnes, men også hans tid som rektor ved Menighetsfakultetets Praktisk-teologiske Seminar.

Han tiltrådte som rektor ved Seminaret i 1947, og ble i denne stillingen til 1961. Det var særlig på to felter Wisløff satte inn sin store arbeidskraft og betydelige begavelse: liturgikken og prekenlæren. Han var medlem av Presteforeningens liturgiske nemd i perioden 1948–62, og var formann i nemda nesten like lenge. Senere ble han medlem av den såkalte Liturgikommisjonen 1965–69. I liturgiske spørsmål, som ellers, var det den klassiske reformatoriske arv som lå Wisløff på hjertet. Ingen, heller ikke hans meningsmotstandere, kunne bestride at hans historiske kunnskaper på dette feltet overgikk de fleste. Dette ga hans ulike bidrag til liturgikken tyngde og klarhet. Wisløff var her, som ellers, en formens mester, og overrasket nok en del av sine lavkirkelige tilhengere med sin sans for tradisjon, orden og form. Men først og fremst lå hans hjerte i prekenlæren. Her var han selv det beste eksempel på det han lærte andre. Hans lærebok i prekenlære fra 1951, Ordet fra Guds munn, er utvilsomt en av de mer betydelige i sitt slag som er utgitt i vårt land. Dens program er klart angitt i tittelen. Den er i realiteten mer enn en prekenlære, den gir leseren en dyptpøydende innføring i Luthers skjelling mellom lov og evangelium, og hvordan dette kan praktiseres i en sjelesorgerrisk utformet preken som setter syndere fri fra lovens dom når evangeliet proklameres. Dette preget ikke bare boken, det preget også hans egen forkynnelse, der arven fra Luther var filtrert gjennom varige impulser fra den nyevangeliske pietisme hos Carl Olof Rosenius. Det er ingen tvil om at Wisløff som lærer i praktisk teologi etterlot mange og varige spor hos en hel generasjon norske prester. Men også senere, i sin periode som professor i kirkehistorie, videreførte han denne siden ved sin lærergjerning. Det var i hans nå for lengst legendariske tekstgjennomganger hver onsdag i Menighetsfakultetets største auditorium. Onsdag morgen kl. 08.15 fylte Wisløff auditorium 1 på det nye MF uke etter uke, og det var ikke bare MF's egne studenter som kom for å høre ham utlegge neste søndags prekenstekst. Her opplevde man Wisløff på hans beste, en sjelden kombinasjon av dyp fortrolighet med bibelteksten, omfattende kunnskaper om tekstens tolkningshistorie, og et hjertets engasjement for den sak tekstene handlet om – det hele utmyntet i en enkel og klar fremstilling, som alltid var hans varemerke.

I 1961 ble Wisløff kalt til et profesorat i kirkehistorie ved MF. Han hadde da fått noen lettelser i sitt arbeid som rektor ved Praktikum for å habilitere seg for dette profesoratet; noe han gjorde med glans, ikke minst gjennom doktoravhandlingen (1957) om Luthers nattverdsteologi. Han arbeidet flittig og utrettelig i denne stillingen til sin avgang i 1975. Som kirkehistoriker var Wisløff særlig fortrolig med reformasjonstidens teologiske kontroverser, men han var en usedvanlig bredt orientert fagmann, og har levert vektige bidrag også til oldkirkens og norsk kirkehistorie. Hans skriftlige arbeider preges av stor lærdom, velordnet disposisjon og glassklar fremstilling. Men det var nok som foreleser han likte seg best. Da var han i sitt rette element, og Wisløff trakk studenter fra andre fakulteter til sine forelesninger i kirkehistorie på MF. Det sitter mange takknemlige studenter rundt om som livaktig kan huske hans karakteristiske stemme, hans klare og folkelige stil, ispedd noen umiskjennelige aristokratiske innslag fra hans oppvekst i embetsmannshjemmet i Sarpsborg.

Wisløff var en ekte akademiker, forsker og fagmann. Den som oppmerksomt leser hans siste store bok om Luther, vil møte ham fra en litt annen side enn det mediebildet som har festnet seg. Her skriver han ofte om den store vanskelighet som er forbundet med virkelig å forstå hva og hvordan de tenkte på 1500-tallet, og hvor mangesidige og kompliserte de store spørsmålene er, som Luther og de andre reformatorene kjempet med. Etter å ha arbeidet med Luthers tekster gjennom et langt liv, gir Wisløff ofte uttrykk for at noen av de store spørsmålene i Lutherforskningen kanskje er uløselige, og at hans egne synspunkter fremsettes med forbehold og som forslag. Her taler en ydmyk forsker, som nettopp ved dette viser at han har virkelig forskerholdning til sitt stoff, et stoff han kjente mer inngående enn de fleste.

På vegne av de mange som gjennom årene har sittet under Wisløffs kateter, og på vegne av hans fagkolleger og andre kolleger ved Menighetsfakultetet, lyser vi fred over Carl Fr. Wisløffs minne.

Jan H. Schumacher
Oskar Skarsaune

Personalnytt

John-Arne Jensen er fra 1. august 2004 ansatt som studieveileder.

Elisa Stokka er ansatt som studentprest i 80% stilling fra 15. august 2004.

Ida Hatlevik er ansatt som studieveileder fra 1. september 2004.

Morten Holmqvist er fra 1.8. til 31.12.2004 engasjert som fakultetslærer. Han skal undervise på Bachelorstudiet «Ungdom, kultur og tro».

Maria Bjordal er fra 1.8. til 31.12.2004 engasjert som fakultetslærer og skal undervise på Bachelorstudiet «Ungdom, kultur og tro».

Christian Landmark er ansatt fra 1.8.2004 som vikar for rekrutteringskonsulent Maylen Nupen som har omsorgspermisjon.

Sverre Bang slutter som studentprest i september, etter 7 år ved MF. Han er utnevnt til sokneprest i Bekkelaget prestegjeld.

Anne Pettersen slutter etter 9 år som fakultetslektor ved MF og begynner som sokneprest i Voksen prestegjeld i oktober.

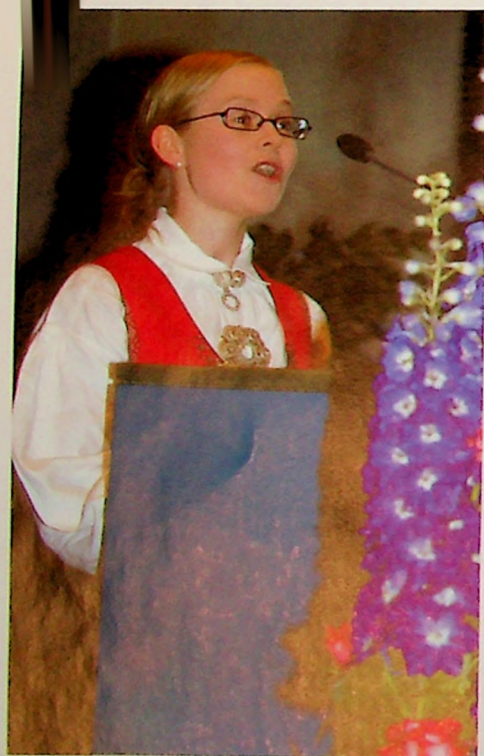
Rettelse

I bildegalleriet av alle ansatte på midtsiden i Lys og Liv nr. 3/04 var en person uteglemt. Dette beklager vi.

Irene Tveit
Stipendiat ST

1172 eksamener avlagt i vår!

Fredag 11. juni var det offisiell semesteravslutning på MF. Dagen startet med gudstjeneste, etterfulgt av den akademiske delen med vitnemålutdeling i aud. I. Dekanus Gunnar Heiene brakte hilsen og cand. theol. Kathrine Tallaksen Bjelland (t.v.) hilste fra kandidatene. Kandidatene ved semesteravslutningen:

Foran fra venstre: Kathrine Tallaksen Bjelland, Karen Junker, Anne Skonhoft, dekanus Gunnar Heiene, Kirsten Theres Huglen og David Bye. Midten fra venstre: Per Erik Karlsson Brodal, Bent Erik Hodnebrog, Håvar Norendal, Watson Lupogo Masiba, Desalegn Mengesha Ayana, Berit Holgersen, Ingebjørg Baklid Hegstad og Christian Landmark. Bak fra venstre: Tom Egil Nordengen, Dag Bjørnø, Herman Nikolai Reimers Massen, Arnt Johan Vistnes, Bjarne Gustad, Ole Kristian Nordsveen og Eirik Sukke.

Følgende kandidater fikk sine vitnemål.

Dr. theol.:
Ingunn Folkestad Breistein
Cand. philol.:
Christian Landmark
Ole Kristian Nordsveen
Kjell Sandbløst
Cand. theol. etter gammel ordning:
Dag Bjørnø
Gunnar Helvig
Bent Erik Hodnebrog
Berit Holgersen
Kirsten Therese Huglen
Unn Maritdatter
Herman Nikolai Reimers Massen

Tom Egil Nordengen
Cand. theol. etter ny ordning:
Kathrine Tallaksen Bjelland
Per Erik Karlsson Brodal
David Bye
Bjarne Gustad
Karen Junker
Håvar Norendal
Anne Skonhoft
Eirik Sukke
Arnt Johan Vistnes
Master of Philosophy in theology:
Ayana Desalegn Mengesha
Masiba Watson Lupogo

Hovedfag i kristendoms-kunnskap:
Kjellaug Marie Andersen
Praktisk-katekisk utdanning:
Ingebjørg Baklid Hegstad
Rut Therese Kringstad

I tillegg til disse tok et stort antall studenter en eller flere eksamener på ulike nivåer. Studiene er delt opp i flere mindre emner enn tidligere, og til sammen ble det avlagt 1172 eksamener på MF våren 2004!

Nomeseminar på MF i oktober

I begynnelsen av oktober måned er det 100 år siden John Nome ble født. I den anledning blir det arrangert et åpent dagsseminar på Menighetsfakultetet mandag 4.oktober. Tanken er å ta fram ulike sider ved Nomes mangeårige gjerning som teologisk forsker, lærer og forfatter. Hans tenkning og posisjon vil bli beskrevet og evaluert, og verdifulle sider ved arven fra Nome vil bli framholdt.

Man regner med deltakelse fra fagfolk innen teologi, filosofi og andre fagområder, fra studenter og fra prester og andre kirkelige ansatte som enten selv har hatt Nome som lærer, eller som interesserer seg for hans arbeider. Alle er hjertelig velkommen! John Nome som kritisk tenker

PROGRAM:

0900-0915: Innledning ved bysten i biblioteket v/dekanus Gunnar Heiene

0930-1000: Professor Torleiv

Austad: Åpenbaringsrealismen i John Nomes teologi

1000-1030: Professor Peder Gravem: John Nomes hermeneutikk og aksiomkritikk

1030-1100: Samtale og pause

1100-1130: Professor Otto Krogseth: John Nome som kulturanalytiker

1130-1200: Sokneprest Paul Nome: Far og forsker

1200-1215: Samtale

1215-1300: Lunsj

1300-1330: Biskop Per

Lønning: Teolog og filosof – en umulig rollekombinasjon?

1330-1400: Professor Bernt T. Oftestad:

Historikeren John Nome

1400-1430: Samtale og pause

1430-1500: Prof. Tore Wigen:

John Nome som moderne livssynsteoretiker

1500-1530: Professor Lars

Østnor: John Nome som områdeetiker

1530-1630: Sammenfattende samtale

Programkomité: Ivar Asheim, Gunnar Heiene og Lars Østnor

Kapellinnsamlingen

■ Det kommer stadig inn pengegaver til kapellet på MF. Ved utgangen av august var det kommet inn kr. 215.599,-. Hjertelig takk til dere alle! Det er fortsatt mulig å sende spesielle gaver til dette prosjektet. Merk giroen «kapellinnsamling».

MF har fått nytt kontonummer for gaver

■ Vi har byttet bank og det nye bankkontonummeret for gaver er 3000 17 41841 i Sparebanken Pluss.

Feiret 60 årsdag med gave til MF i stedet for seg selv

■ Ole Amund Gillebo fylte nylig 60 år og i sommer begynte det å komme inn gaver i anledning 60-årsdagen.

MF har mottatt kr. 7600,-. Ole Amund Gillebo er for tiden sokneprest i Ringsaker.

Hjertelig takk for flott gave!

Takk for minnegaver

■ Menighetsfakultetet har med takknemlighet mottatt minnegaver i forbindelse med begravelser. Siden forrige Lys og Liv har vi mottatt flg.:

Ved Peter Bjerkeseths bære kr. 13.300,-.

Ved Svein Lostegårds bære kr. 8.200,-.

Hjertelig takk til familie og pårørende!

Sparebanken Pluss Kristiansand
Telefon 38 17 35 00
www.sparebankenpluss.no

SØK FØRST.....

....STILLHET MED HERREN

TOMASGÅRDEN

Fagerlivn. 12, 1796 KORNSJØ

Tlf. 69 19 78 20 tomasgarden@c2i.net

SANDOM RETREASENTER

2685 GARMO

Tlf. 61 21 27 45 sandom@online.no

Velkommen til retreat!

mer info: www.sandomstiftelsen.no

JØLSTAD
begravelsesbyrå

Tlf 22 79 77 00 - www.jolstad.no

Asbjørn Finholt
Advokat

Postboks 7, 2001 Lillestrøm

Tlf 63 81 60 80

MF

Det teologiske
Menighetsfakultet

Ettersendes ikke ved varig
adresseforandring, men returneres
Menighetsfakultetet med
påført ny adresse.

B-BI
Retur
Postb
0302

Menighetsfakultetet

Lvs og liv
MF TILY
2004 Årg. 70 Nr 4

H04001376

SIST, MEN IKKE MINST...

En nygift Bendik Vollebæk (24) begynte i høst ved MF – igjen. Han har kristendom mellomfag fra før, og nå er han motivert for hele teologistudiet. – Å studere teologi er det mest utfordrende jeg kan tenke meg, sier han.

Vil bli teolog

Etter å ha studert ved MF første gang, har Bendik vært både i Spania, London og i Bergen. I byen med de vakre fjell studerte han religionsvitenskap.

– *Hvordan var det til forskjell fra å studere kristendom?*

– Det halvannet året jeg studerte kristendom var langt mer utfordrende enn å studere religionsvitenskap. Da jeg gikk i Bergen, fikk jeg vite at det mest irrelvante spørsmålet en kunne stille, var om det vi studerte faktisk var sant eller ikke. Altså sannhetsgehalten i studieobjektet – om det gjaldt den ene religiøse retningene eller den andre – var aldri i fokus. Faget kretset rundt de rituelle sidene, det som faktisk ble utført og gjort i de ulike religiøse orienteringene. Troen, det som angikk den personlige delen av religionen, var det ikke mulig å uttale seg om. Faget forholdt seg utelukkende til det som kan måles empirisk, og det kom dermed til et punkt der det ikke gravde dypere. **Teologia føler jeg går mer til kjernen, den lodder dypere, blir mer personlig – og dermed langt mer utfordrende.** Ved å forholde seg til flere sider enn de rent kulturhistoriske og ved at

– *Ved å forholde seg til flere sider enn de rent kulturhistoriske og ved at teologien inviterer til normativ stillingtagen, går studiet langt mer til nerven hos meg, sier Bendik Vollebæk.*

teologien inviterer til normativ stillingtagen, går studiet langt mer til nerven hos meg.

– *Hva liker du ved MF?*

– Her er det veldig mange flotte mennesker. Jeg liker den varme, personlige stilen til fakultetet. Og ikke minst er det mange flinke lærere her. Noe av undervisningen er av en slik kvalitet at en husker den lenge. Jeg tenker spesielt på mellomfagsundervisningen til Terje Stordalen. Den står som et høydepunkt i min riktignok korte studietid. Måten han kombinerte faglig innsikt med ver-

dighet i møte med den tunge tematikken i Jobs bok, var veldig givende.

Bendik liker å reise og han håper å kunne ta noen semestre i utlandet i løpet av studiet. Dersom han får søknadspapirene sendt av gårde... – Forhåpentligvis får jeg mulighet til det. Målfrid har allerede vært veldig grei med meg til nå selv om enkelte frister har kommet litt fort. Men først og fremst er jeg glad for å være tilbake her på MF. Det er mange nye studenter som jeg gleder meg til å bli kjent med, avslutter Bendik Vollebæk.